

2015

Projectresultaat “Het is net een gezin...!”

Vanuit het onderzoek naar de werkzame factoren van de gezinshuizen bij Oosterpoort

OOSTERPOORT
jeugd- en opvoedhulp

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Miriam Stronks - 475344

Björn Martens - 481425

Onderzoek & Innovatie - Pedagogiek

Nijmegen

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

mei 2015

Voorwoord

Voor u ligt het projectresultaat naar aanleiding van het afstudeeronderzoek vanuit de studie Pedagogiek, aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, in opdracht van Oosterpoort. Het onderzoek heeft de werkzame factoren van de gezinshuizen bij Oosterpoort in kaart gebracht. Uit dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen ontstaan. Eén aanbeveling is uitgewerkt, wat zich heeft gevormd in dit projectresultaat.

Miriam Stronks & Björn Martens

mei 2015

Gegevens project

<i>Projectwerktitel:</i>	“Het is net een gezin...!”
<i>Projecttype:</i>	Productbeschrijving en implementatieplan vanuit ‘Onderzoek & Innovatie’
<i>Datum indienen:</i>	25 mei 2015
<i>Opdrachtgever:</i>	Sanne van Oss
<i>Email opdrachtgever:</i>	s.vanoss@oosterpoort.org
<i>Aanvullende gegevens:</i>	Oosterpoort Kamperfoeliestraat 60 5342CX Oss
<i>Projectleider intern:</i>	Sanne van Oss
<i>Projectleider extern:</i>	Bea Jonker, begeleider Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
<i>Email projectleider extern:</i>	Bea.Jonker@han.nl
<i>Projectleden:</i>	Björn Martens & Miriam Stronks
<i>Email projectleden:</i>	FPC.Martens@student.han.nl MJ.Stronks@student.han.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Project- en productbeschrijving	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Opdrachtformulering	4
1.3 Productverantwoording	5
1.4 Criteria	5
1.5 Doelstelling	5
1.6 Subdoelen.....	6
1.7 Resultaat.....	6
Hoofdstuk 2 Projectorganisatie	6
2.1 Betrokkenen project	6
2.2 Implementatieplan.....	6
Bronnenlijst.....	9
Bijlage 1 Factsheet.....	10

Hoofdstuk 1 Project- en productbeschrijving

1.1 Inleiding

Dit projectresultaat is ontstaan uit het onderzoek naar de werkzame factoren bij de gezinshuizen. Uit dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen voortgevloeid, waarvan er één is uitgewerkt in dit projectresultaat. Voor overige informatie van het onderzoek kunt u het onderzoeksrapport opvragen/lezen bij de projectleider of projectleden. Het initiatief voor de uitwerkingen van de overige aanbevelingen ligt bij Oosterpoort.

Dit projectresultaat is geschreven op basis van een standaard projectplan van Oosterpoort (z.d.).

1.2 Opdrachtformulering

De onderzoeksvraag was als volgt:

- Wat zijn de werkzame factoren van de gezinshuizen bij Oosterpoort?

Deze vraag is ontstaan vanuit de behandelcoördinator van de gezinshuizen. Zij stuitte op het probleem dat de gezinshuizen niet bekend zijn bij een aantal instanties, waaronder de gemeente. Door de transitie, die 1 januari 2015 is ingegaan, zijn de gemeentes verantwoordelijk voor de zorg. Dit geldt voor alle vormen van jeugdhulp. De organisatie van de jeugdhulp is vastgesteld in de Jeugdwet. Dat wil zeggen dat de gemeente keuzes moeten maken over wat iedere instelling bekostigd krijgt (Rijksoverheid, z.d, Rijksoverheid, z.d). Door middel van het in kaart brengen van de werkzame factoren kan Oosterpoort uitdragen wat de werkzame factoren zijn van de gezinshuizen bij Oosterpoort. Dit projectresultaat zal helpen om dit te realiseren.

De aanbeveling die Stronks & Martens hebben is (2015, p. 47):

Uit het onderzoek kwam er volgens verschillende betrokkenen naar voren dat gezinshuizen geen bekende hulpvorm is voor veel mensen en (overheids)instanties. Daarentegen weten zij vaak wel wat een leefgroep of een pleeggezin inhoudt. Middels dit onderzoek zijn de werkzame factoren in kaart gebracht van gezinshuizen. Deze factoren kunnen gebruikt worden om een beeld te creëren van gezinshuizen. Op die manier kan mogelijk het sectorimago verbeterd worden. Een positief sectorimago is tevens een extra werkzame factor, zoals genoemd in het IWF-model (Pijnenburg, 2010, p. 7).

Het IWF-model staat voor het Integratief Werkzame Factorenmodel. In overleg met de opdrachtgever is er besloten om bovenstaande aanbeveling uit te werken. Deze aanbeveling past ook bij de doelstelling uit het onderzoeksproject en de behoefte die er was vanuit

Oosterpoort om de werkzame factoren te kunnen presenteren. Door aan te sluiten bij de behoefte is de verwachting dat de implementatie makkelijker verloopt door het draagvlak. De aanbeveling vloeit, naast de behoefte vanuit Oosterpoort, ook logisch voort uit het onderzoek.

1.3 Productverantwoording

Na overleg met de opdrachtgever is er gekozen om een factsheet te ontwikkelen naar aanleiding van bovengenoemde aanbeveling. De beargumentering voor de factsheet is als volgt:

- Binnen Oosterpoort zijn er al folders voor potentiële gezinshuiskinderen en hun ouders/verzorgers. Er was geen behoefte aan een nieuw product voor deze doelgroep. Er ontbrak nog wel een folder o.i.d. gericht op gemeentes en overige (overheids)instanties.
- Het is de verwachting dat de implementatie soepel zal verlopen. Er is namelijk sprake van een intrinsieke motivatie en draagvlak vanuit Oosterpoort.
- De werkzame factoren moeten overzichtelijk worden gepresenteerd. Met een factsheet is de informatie overzichtelijk en bondig. Gemeentes e.d. kunnen in één opslag zien waar de informatie over gaat. Daarbij zijn de resultaten uit het onderzoek geschikt voor een factsheet.
- Een factsheet wordt makkelijk meegenomen en overhandigd.

1.4 Criteria

De criteria waaraan de factsheet moet voldoen zijn in overleg met de opdrachtgever opgesteld. De factsheet dient in de huisstijl van Oosterpoort te zijn, een (onder)titel hebben en de gegevens van Oosterpoort bevatten. De volgende zaken moeten op de factsheet terugkomen: informatie over de gezinshuizen, de wet waaronder gezinshuizen vallen, informatie over het onderzoek, quotes vanuit de interviews, begripsuitleg werkzame factoren, resultaten, doelgroepomschrijving, financiële aspecten en een conclusie.

1.5 Doelstelling

De doelstelling van dit project is:

- Het implementeren, beschikbaar stellen en gebruik maken van de factsheet voor en door het team gezinshuizen van Oosterpoort, binnen 1 maand na afronding van het onderzoek.

1.6 Subdoelen

Uit de doelstelling vloeien de volgende subdoelen voort:

1. Ontwikkelen en produceren van de factsheet.
2. Implementeren van de factsheet.
3. Gebruikmaken en evalueren van de factsheet door Oosterpoort.

1.7 Resultaat

Wanneer de doelstelling is gehaald zal het naar verwachting de volgende resultaten opleveren:

- De factsheet is geïmplementeerd en beschikbaar binnen Oosterpoort.
- Oosterpoort heeft een gebruiksvriendelijk product.
- De gemeentes en overige (overheids)instanties worden gemakkelijk op de hoogte gesteld over de hulpvorm gezinshuizen, waarmee bekendheid wordt gegenereerd.

Hoofdstuk 2 Projectorganisatie

2.1 Betrokkenen project

De projectleider, oftewel de opdrachtgever van dit project is mevr. S. van Oss, behandelcoördinator van de gezinshuizen binnen Oosterpoort. Omdat zij intensief betrokken is geweest bij het onderzoeksrapport, is het passend als zij hoofdverantwoordelijke blijft over de factsheet. Zij zal dan de evaluatie en onderhoud van de factsheet handhaven met het begeleidingsteam van de gezinshuizen. Het begeleidingsteam van de gezinshuizen bestaat uit de werkbegeleiders (H. den Boer & C. Cuijpers) en de manager gezinshuizen en pleegzorg (H. Helwegen). De overige betrokkenen bij dit project zijn de kwaliteitsmedewerkers (J. Sparidans & J. Verkooijen) en de medewerkers communicatie (A. de Man & M. Abels). Deze worden allemaal uitgenodigd voor de presentatie om draagvlak te creëren. Deze personen kunnen zorgen voor het verdere gebruik binnen en buiten Oosterpoort. Voor de start- en implementatiefase gelden de onderzoekers/projectleden Björn Martens en Miriam Stronks ook als betrokkenen.

2.2 Implementatieplan

In het implementatieplan zijn alle activiteiten en middelen te vinden die nodig zijn om het product te implementeren en te kunnen gebruiken bij en door Oosterpoort.

<u>Implementatieplan</u>				
Activiteit	Hoe?	Wie?	Wanneer?	Bijzonderheden
Startfase <i>Subdoel 1: Ontwikkelen en produceren van de factsheet</i>				
Het ontwikkelen van de factsheet	- Aan de hand van de resultaten uit het onderzoek. - De onderzoekers houden contact met opdrachtgever voor de criteria en ontwikkeling.	- Onderzoekers - Opdrachtgever	Week 20 & 21	Onderdeel van de afstudeerfase van de onderzoekers
Het produceren van de factsheet	- De factsheet 10 maal bij de receptie uitprinten in kleur. - De factsheet plastificeren.	- Onderzoekers - Receptie medewerker	Week 22	Onderdeel van de afstudeerfase van de onderzoekers
Vorbereiding implementatiefase <i>Subdoel 2: Implementeren van de factsheet</i>				
Het presenteren van de factsheet	- De factsheet wordt gepresenteerd aan betrokkenen om draagvlak te creëren.	- Onderzoekers	2 juni 2015 (week 23)	Onderdeel van de afstudeerfase van de onderzoekers
Het overhandigen van de factsheet	- 10 geplastificeerde factsheets in kleur overhandigen aan aanwezigen bij de presentatie. - Aparte afspraak plannen met betrokkenen die niet aanwezig zijn bij de presentatie.	- Onderzoekers - Betrokkenen	Week 23 & 24	Onderdeel van de afstudeerfase van de onderzoekers

Implementatiefase <i>Subdoel 2: Implementeren van de factsheet</i>				
De factsheet beschikbaar stellen voor Oosterpoort	- De factsheet op intranet en TOL beschikbaar stellen in samenwerking met beleidsmedewerker en medewerkers communicatie. - Overige benodigde middelen voor factsheet: Kleurenprinter en plastificeerapparaat. De opdrachtgever krijgt een bewerkbare versie voor evt. veranderingen.	- Onderzoekers - Beleids-medewerker - Medewerkers communicatie - Opdrachtgever	Week 23 & 24	Onderdeel van de afstudeerfase van de onderzoekers
Onderzoeksrapport nalezen	- Door het lezen van onderzoeksrapport krijgen de betrokkenen meer achtergrondinformatie vanuit het onderzoek om de factsheet toe te kunnen lichten.	- Betrokkenen	n.v.t.	Afstudeerfase is voorbij
Evaluatiefase <i>Subdoel 3: Gebruikmaken en evalueren van de factsheet door Oosterpoort</i>				
Het gebruik van de factsheet evalueren	- In een overleg van het begeleidingsteam gezinshuizen wordt de factsheet na 3 maanden geëvalueerd De volgende vragen kunnen gesteld worden: - Hoe is het gebruik van de factsheet ervaren? - Geeft het product een meerwaarde in gesprek met derden? - Gaan we op deze manier verder? - Zijn er aanpassingen nodig?	- Begeleidingsteam gezinshuizen	Begin september 2015 (Week 36 & 37)	Nieuwe evaluatie plannen na 3 maanden

Bronnenlijst

- Baan, G., Eilbrecht, L. & Dijk, M. van. (2015). *Maatschappelijke Business Case Gezinshuizen. Wat levert langdurig inhuishuizen de samenleving op?* [Gezinspiratieplein]. Gedownload op 15 mei 2015, van <http://www.gezinspiratieplein.nl/lezen-weten/lijst-met-alle-publicaties/74-maatschappelijke-business-case-gezinshuizen/file>
- Oosterpoort. (z.d.). *Standaard projectplan*. Oosterpoort: Oss
- Pijnenburg, H. (2010). *Zorgen dat het werkt*. Gedownload op 3 maart 2015, van <http://www.han.nl/onderzoek/nieuws/zorgen-dat-jeugdzorg-werk/>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Jeugdhulp bij gemeenten*. Geraadpleegd op 3 mei 2015, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/jeugdhulp-bij-gemeenten>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten*. Geraadpleegd op 6 februari 2015, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/decentralisatie-van-overheidstaken-naar-gemeenten>
- Stronks, M. & Martens, B. (2015). *Onderzoeksrapport "Het is net een gezin...!"* (afstudeeropdracht). Pedagogiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.

Bijlage 1 Factsheet

In deze bijlage vindt u de factsheet zoals de opdrachtgever het heeft goedgekeurd. Op de eerstvolgende pagina is de voorkant van de factsheet te vinden. De pagina daaropvolgend bevat de achterkant van de factsheet.

De factsheet wordt in een los document aangeleverd bij Oosterpoort in een bewerkbare versie en een versie in PDF.

"Het is net een gezin...!" De werkzame factoren van de gezinshuizen

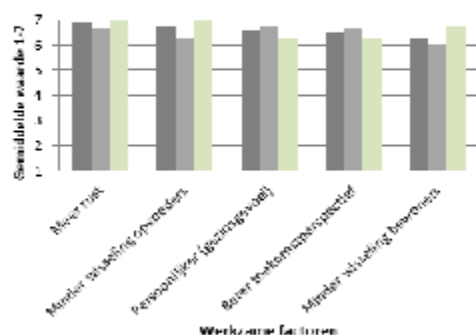
Introductie

Hieronder zijn de gegevens vanuit het onderzoek naar de werkzame factoren van de gezinshuizen van Oosterpoort beknopt weergegeven. Bekijk het rapport voor verdieping (Stronks & Martens, 2015).

Door middel van een kwalitatief en kwantitatief onderzoek zijn de werkzame factoren van de gezinshuizen in kaart gebracht. In dit onderzoek wordt met het begrip 'werkzame factoren' het volgende bedoeld: Factoren die een positief effect hebben op een gezonde en stabiele ontwikkeling van kinderen).

De betrokkenen bij het onderzoek
Gezinshuisouders, pedagogisch medewerkers, Team Oosterpoort (behandelcoördinator, manager en werkbegeleiders), gezinshuiskinderen, voormalige bewoners, eigen kinderen van gezinshuisouders en stagiaires.

- Gezinsouders en pedagogisch medewerkers
- Gezinskinden en voormalige bewoners
- Team Oosterpoort

Figuur 2. Werkzame factoren in vergelijking met een leestgroep

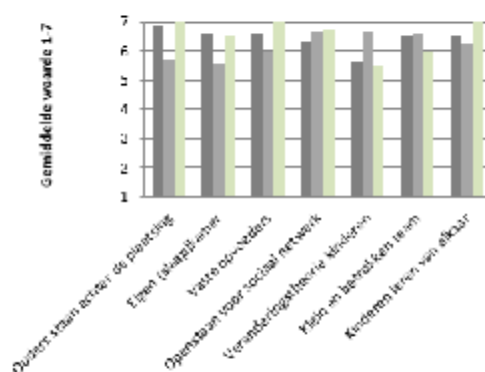
Stichting Oosterpoort

Oosterpoort is een instelling voor jeugdhulpverlening. Wij bieden jeugdhulp door middel van verschillende hulpvormen, waaronder de gezinshuizen. De gezinshuizen vallen onder jeugdhulp. De organisatie van jeugdhulp is vastgesteld in de Jeugdwet.

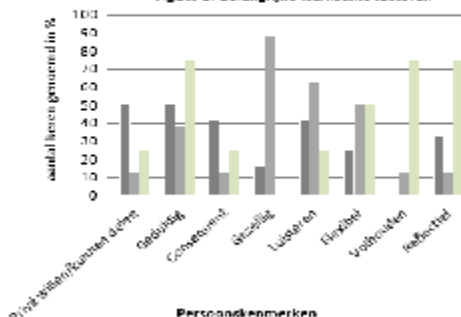
Doelgroep gezinshuizen

Kinderen in een gezinshuis komen vaak uit ontwrichtende omstandigheden en hebben geen stabiele thuissituatie. Door deze omstandigheden hebben de kinderen een ernstig bedreigende ontwikkeling. Kinderen in een gezinshuis hebben vaak hechtingsproblematiek en zitten in een loyaliteitsconflict, wat het bedreigend maakt om nieuwe relaties aan te gaan met opvoeders. Dit is vaak in combinatie met andere stoornissen, zoals ADHD.

In figuur 1, 2 en 3 zijn belangrijke werkzame factoren van de gezinshuizen en persoonskenmerken van de gezinshuisouders te vinden, gebaseerd op de uitkomsten van het onderzoek.

Figuur 1. Belangrijke werkzame factoren

Figuur 3. Belangrijke persoonskenmerken van gezinshuisouders

“Het is net een gezin...!” De werkzame factoren van de gezinshuizen

“Zonder een gezinshuis was het nooit goed met me gekomen!”

“In een gezinshuis krijg je een familieband en je komt in een veilige omgeving”

- Persoonlijke mededelingen van (voormalige) gezinshuiskinderen -

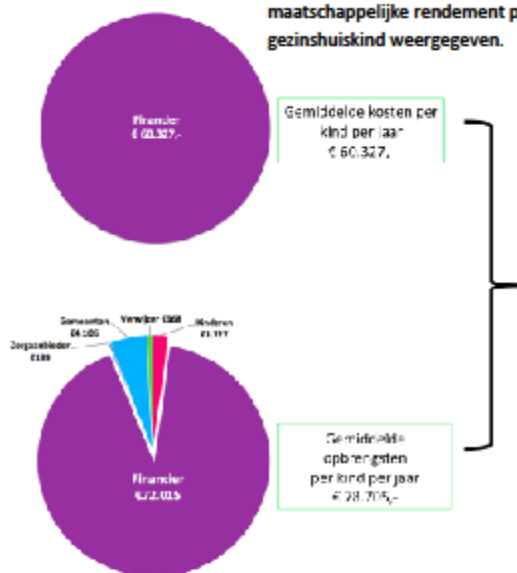
De doelen van de methodiek ‘Gezinnen Centraal’ van de gezinshuizen, worden behaald met behulp van de werkzame factoren:

- Gedragsverandering bij een kind;
- Samenwerking tussen ouders en opvoeders;
- Verbetering van communicatie tussen kind en gezin van herkomst;
- Opbouwen van een sociaal netwerk van het kind.

Concluderend

Gezinshuizen maken zich vooral sterk in de samenwerking tussen gezinshuisouders en de gezinshuiskinderen. Hieromheen is een klein, betrokken team, waardoor de vaste gezichten als vertrouwd worden ervaren door de gezinshuiskinderen. De gezinshuiskinderen zijn bereid om de hulpverlening aan te gaan in het gezinshuis, omdat de relaties onderling persoonlijk zijn. Tevens wordt het sociaal netwerk betrokken, met name de biologische ouders van het gezinshuiskind. De gezinshuizen streven dan ook de missie van Oosterpoort na: “De zorg wordt bij voorkeur in en met de directe omgeving van de jeugdige uitgevoerd”.

In figuur 4 wordt het maatschappelijke rendement per gezinshuiskind weergegeven.

Figuur 4. Social Return On Investment (SROI)
(Baan, Eilbrecht & Dijk, 2015, p. 15)

Wat biedt Oosterpoort ten op zichte van andere hulpvormen?

Er is meer rust, er zijn vaste opvoeders, minder wisselingen van bewoners, kinderen hebben een beter toekomstperspectief en het is persoonlijker.

SROI ratio
€ 1,30

Iedere € 1,00 investering in een gezinshuis wordt € 1,30 aan maatschappelijk rendement.

Wat zijn de maatschappelijke besparingen in vergelijking met een leefgroep?

De 1.677 gezinshuisplaatsen in Nederland leveren een maatschappelijke besparing op van € 131.345.799,- over een gemiddelde verblijfsduur van 4,8 jaar in vergelijking met een leefgroep (Baan, Eilbrecht & Dijk, 2015).

Voor de 37 plekken bij Oosterpoort zou dit betekenen dat zij per 4,8 jaar € 2.897.909,70 aan maatschappelijke besparingen opleveren.

Referenties:

- Baan, G., Eilbrecht, L. & Dijk, M. van. (2015). *Maatschappelijke Business Case Gezinshuizen. Wat levert langdurig inhuishuizen de samenleving op?* [Gezinspiratieplein]. De Glind.
- Stronks, M. & Martens, B. (2015). *Onderzoeksrapport “Het is net een gezin...!”* (afstudeeropdracht). Pedagogiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.